

mænd traadte frem og vandt stærk Tilslutning i Hovedstaden, og man vedtog en Resolution, der lød saaledes — jeg maa maaske med Formandens Tilladelse oplæse den, det er kun et Par Linier —: „Forsamlingen erkender, at en Udvikling af Moseindustrien vil bidrage til væsentligt at ophjælpe Velstanden i store Dele af Landets forskellige fattigste Egne, og opfordrer saavel Statsmyndighederne som Institutioner og private til bedst muligt at støtte Bestræbelserne for at fremme denne Industri“. Til den Tak, der allerede er ydet Landbrugsministeren for den Bevilling, der er optagen, vil jeg gerne føje min Tak og ønske Sagen en god og lykkelig Fremgang. Jeg tror, at den er af væsentlig Betydning for store Dele af Landet og indirekte for det hele. Naturligvis vil en Tilbagevenden til Brugen af Tørv kræve ny Indretning af Fyrsteder og Dampkedler, men det er man allerede godt i Gang med, og for en stor Del er det allerede gennemført i Sverige.

Den anden Enkelthet, som jeg vil omtale, fik jeg Tanken om ved at læse Tuberkulosekommissionens Betænkning, som jeg benytter Lejligheden til at sige Tak for. Den indeholder en Mængde fortrinlige Oplysninger, som enhver, der har Interesse for denne store Samfundssag, vil paaskønne. I det Afsnit, hvor Kommissionen udtaler sig om forebyggende Midler mod denne Landesot, udkastes en Tanke, som tiltaler mig, og som jeg vil tillade mig at føre frem og bede den højtærede Justitsminister tænke paa. Kommissionen foreslaar først, at der gives Kursus for Lærere om Tuberkulosens Natur og Udbredelse og om Hjælpemidlerne til at forhindre Smitten, men tillige, at der i Landets mest udsatte Egne kunde gives en lille Bevilling til Foredrag af dygtige Læger i Foredragsforeningerne og Forsamlingshusene blandt den Befolkning, der særlig er udsat for at blive hjemsøgt af Tuberkulose. Det er den Egn, som jeg repræsenterer, Egnen imellem Viborg og Silkeborg, den hører til de mest hærgede Egne i hele Landet. Den kan jævnstilles med de mest angrebne Kvarterer i København, de københavnske Arbejderkvarterer. Hvordan det hænger sammen, ved jeg ikke, om det er klimatiske Forhold, der ere medvirkende, eller om det er saaledes, at Tuberkulosen bevæger sig ligesom i en Bølge Landet over, og at en Bølgetop for Tiden netop er paa disse Egne. Sikkert er det, at Egnen er saa hjemsøgt af Tuberkulose, at de stedlige Læger erklære den for at være en af de mest udsatte i hele Landet. Dødelig-

heden er helt oppe ved 4 p. M. Det var saare ønskeligt, tror jeg, om en saadan særlig udsat Egn fik Lejlighed til paa forskellige Steder at høre populære og paa-lidelige Foredrag om Befolkningens Forhold over for Tuberkulosen og Midlerne til at forhindre dens Udbredelse, forebygge dens Fremgang og bekæmpe den i dens første Ytringer. Hvis der kunde opnaas en saadan Bevilling paa Finansloven, vilde vistnok Foredragsforeningerne der omkring i de Egne paaskønne det og faa Lægerne til at afholde saadanne Foredrag. I et Stykke har Kommissionens Betænkning skuffet mig noget. Jeg synes, den lægger for overdreven Vægt paa den helbredende Behandling og ikke skænker den forebyggende Behandling saa stor Opmærksomhed som ønskeligt. Det er vist galt. Vi ere jo klarlig nok kun naaede meget kort frem, hvad den helbredende Behandling af Tuberkulosen angaar, medens vi derimod, hvad den forebyggende Behandling angaar, ere vidt fremme. Man kan let forelske sig for meget i Sanatoriebevægelsen, tror jeg. Der er ikke endnu store Resultater. Det er sikkert nok noget for dristigt, naar man tror gennem Opførelse af Sanatorier og Behandlingen der, at kunne overvinde Tuberkulosen. De bedste Resultater, saa vidt jeg ved, og saa vidt Betænkningen udviser, efter hvad jeg har kunnet faa ud af den ved at læse den igennem, er, at man endnu ikke er naaet til at kunne helbrede mere end henimod $\frac{1}{4}$ af de indlagte Patienter. Og dog vrager man stærkt ved Indlæggelsen, skyder alle de stærkt angrebne, de svagelige Konstitutioner og ældre Individier til Side. Man sorterer stærkt og tager kun de mindst angrebne, og saa naar man dog ikke videre end til nogenlunde at kunne helbrede $\frac{1}{4}$. Men saa er der den Hage ved denne Fjerdedel, at kan den ikke fortsætte dette magelige Liv med den rigelige Ernæring og med Hvile i udmærket sunde Boliger, er den udsat for ret hurtigt at falde tilbage igen. Betingelsen er, at man skal komme meget tidligt eller være kraftig, og derefter skal man have Hvile og meget rigelig Ernæring, og man skal komme paa den bedste Aarstid. Naar alle disse Betingelser ere til Stede, kan man standse Sygdommen, men meget sjældent helbrede den. Jeg siger ikke noget imod Sanatoriebevægelsen, men jeg vilde dog raade til, at man tog med lidt Forsigtighed paa denne Tanke, som dog er forholdsvis ny. Resultaterne ere ikke saa store, at de ligefrem kunne begejstre; derimod har den forebyggende